

Stanovisko Bankovej rady NBS

Banková rada prerokovala a vzala na vedomie materiál Ekonomický a menový vývoj – jar 2025.

Výhľad pre ekonomiku je podľa analytikov NBS opäť mierne horší. Ekonomický rast vo svojej najnovšej predikcii upravili smerom nadol a infláciu nepatrne nahor.

V prípade inflácie to v značnej miere súvisí s vývojom externých vplyvov, akými sú medzinárodné ceny energií a poľnohospodárskych plodín, či výmenné kurzy. Zároveň ale platí, že zníženie DPH sa v sektore služieb neprejavilo takmer vôbec a aj preto inflácia v tomto sektore zostáva naďalej prekvapivo veľmi vysoká.

Príčiny slabšieho rastu ekonomiky je potrebné hľadať v zahraničí aj doma. Posledné čísla za minulý rok naznačujú prehlbujúce sa problémy s konkurencieschopnosťou eurozóny vo svete. Rast svetovej ekonomiky je odolný, ale trhové podiely európskych výrobcov klesajú. V súlade s tým analytici NBS očakávajú slabší výkon priemyslu a pomalší rast vývozov zo Slovenska. Naliehavosť obnoviť konkurencieschopnosť európskej aj domácej ekonomiky silnie.

Neistota vo svetovej aj domácej ekonomike je opäť mimoriadne vysoká. Geopolitické pnutia neutíchajú a hrozia rozsiahle obchodné vojny aj medzi tradične blízkymi obchodnými partnermi. Nepredvídateľnosť prostredia už tlmí európsku aj našu ekonomiku.

Popri globálnej nervozite u nás doma skokovite narástla neistota prameniaca z prijatých konsolidačných opatrení. Nejasné zostáva tiež zloženie nevyhnutných ďalších úsporných opatrení. Firmy naďalej trápia výkyvy v cenách energií. Tie sú pritom stále na zvýšených úrovniach v porovnaní s obdobím pred pandémiou. Domácnosti stále nevedia, v akej miere im bude štát pomáhať s cenami plynu a tepla v nasledujúcich rokoch.

Neprehľadnosť a nepredvídateľnosť situácie doliehajú na nálady firiem a domácností. V tomto prostredí sa mimoriadne nedarí súkromným investíciám. Tie reagovali koncom minulého roka výrazným poklesom. Naďalej platí, že investície rozhodnú o tom, ako sa bude dať našej ekonomike v tomto roku. Proti vplyvu znižujúcich sa úrokových sadzieb pôsobí zvýšená neistota. V tomto prostredí je možné čakať, že budú pozastavené, alebo minimálne značne obmedzené. Verejné investície by mal podporiť prísun peňazí najmä v rámci Plánu obnovy a odolnosti.

Osobitnú pozornosť si zaslúži hrozba zavádzania recipročných ciel a iných obmedzení obchodných vzťahov. Avizované zavedenie ciel USA na dovozy z Číny, Kanady, Mexika aj EÚ a odvetných ciel môžu podľa odhadu analytikov NBS spôsobiť slovenskej ekonomike obzvlášť výrazné straty, vrátane úbytku až 20-tisíc pracovných miest. Skončilo by sa dlhé obdobie, keď bol trh práce zdrojom stability ekonomického vývoja.

V prostredí zvýšenej neistoty a nízkej dôvery v ekonomiku hrajú dôležitú úlohu vládne opatrenia. Investičný stimul v Nemecku, vyššie výdavky na obranu v EÚ, ako aj posilnenie vnútorného trhu EÚ môžu prispieť k oživeniu nálad a dôvery v európsku ekonomiku.

Vzhľadom na nepriaznivý stav verejných financií je na Slovensku priestor na stimuly značne obmedzený. Vláda však môže prispieť k lepšej predvídateľnosti ekonomického vývoja, ak predloží jasný a analyticky podložený viacročný plán konsolidácie verejných financií a zámery v oblasti cien energií pre domácnosti.